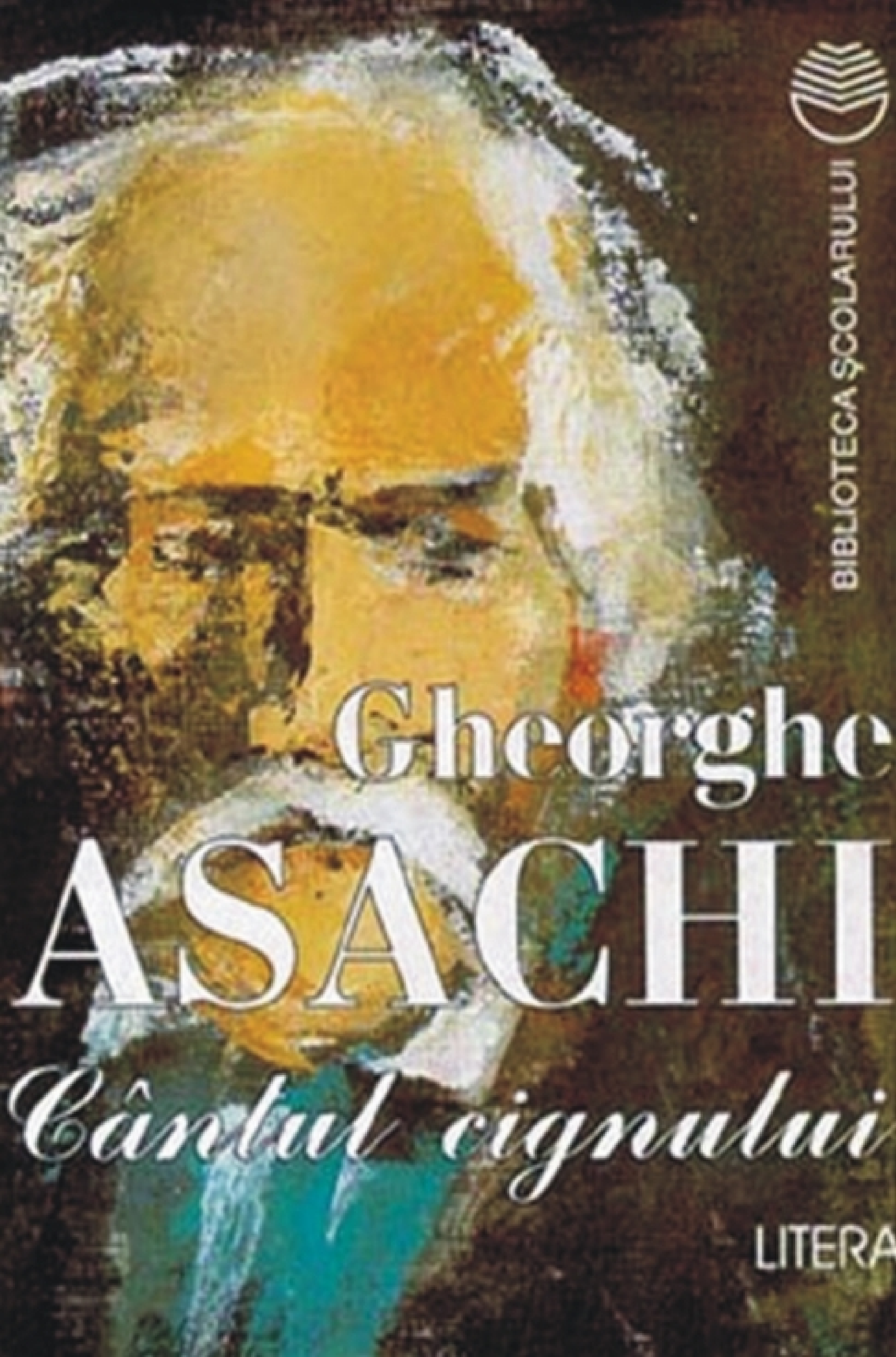

BIBLIOTECA ŞCOLARULUI
Gheorghe
ASACHI
Cântul cignului
LITERA

biblioteca școlarului

Gheorghe

ASACHI

CÂNTUL CIGNULUI

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1788 Se naşte la 1 martie, la Herţa, în Moldova de Sus, Gheorghe Asachi.

1795 Leon Asachievici, tatăl său, "bărbat învăţat", se stabileşte la Lwow (Lemberg). Aici Gh. Asachi îşi începe studiile "în limbile polonă, latină şi germană".

1804 Absolveşte cursurile de filologie, filosofie şi construcţii civile ale Universităţii din Lwow, obţinând şi "gradul de doctor în filosofie".

1805 Merge la Viena nu numai din motive de sănătate, dar şi pentru a-şi continua "studiul înaltelor matematici, sub direcţia celebrului astronom Burg". Până la 1812 studiază la Viena matematica şi pictura. Efectuează o călătorie la Roma, "unde s-a aplecat la studiul arheologiei şi al limbei italiene", în care a publicat mai multe lucrări, între ele şi *Sonetul*, fapt după care Societatea literarrie din Roma l-a admis drept "membru extraordinar". În acest răstimp mai vizitează şi oraşele Veneţia, Padova, Terarra, Bologna, Florenţa.

1812 Revine la Iaşi la sfatul generalului Miollis, care avea să treacă din Rusia (împreună cu armata lui Napoleon) întru "a restatornici imperiul antic al Daciei".

1813 În februarie este numit referendar la Departamentul afacerilor externe. În noiembrie înfiinţează, pe lângă şcoala domnească din Iaşi, clasa de inginerie hotarnică în limba română. În acest "scop el a compus un curs de matematică, şi anume aritmetica, algebra şi geometria, care mai în urmă fură şi tipărite".

1816 La 27 decembrie are loc reprezentaţia pastoralei *Mirtil şi Hloe* în limba română.

1817 "Organizează pe cheltuiala sa un teatru de societate în salonul hatmanului Costachi Ghica. Cortina principală s-a pictat după un model adus de la Roma. Ea îl înfăţişa pe Apolon cu muzele care întindea mâna Moldovei spre a o ridica. Copiii boierilor Ghica, Sturza reprezentară mai multe piese în limbile română şi franceză".

1818 În iunie are loc examenul public al elevilor clasei de inginerie, înfiinţată şi condusă de Gh. Asachi.

1820 Face o călătorie în Transilvania, de unde aduce patru învăţători cu scopul de a reorganiza învăţământul în seminarul de la Socola.

1821 Se refugiază împreună cu familia în Basarabia. Volumul, intitulat *Bordeiul indienesc*, în traducerea tatălui său din Bernardin de Sainte-Pierre, se deschide cu un sonet, care ulterior va fi numit *La introducerea limbii naţionale în publica învăţătură*.

1822 Cu prilejul instaurării noii domnii pământene dă publicităţii – sub formă de foaie volantă – oda *La moldoveni, la restatornicirea domnilor pământeni* – Gh. Asachi este numit de către Ioan Sandu Sturza agent diplomatic al Moldovei la Viena, funcţie pe care o va onora până la începutul lui 1827.

1828 În ziua de 23 ianuarie se deschide şcoala elementară de la Trei Ierarhi, care va fi completată în decursul aceluiaşi an cu ciclul gimnazial.

1829 Cu începere de la 1 iunie se editează *Albina românească*.
"În curgerea anilor 1829-1831 Gh. Asachi s-a ocupat la Bucureşti şi la Petersburg, ca secretar al Comitetului ad-hoc, de redacţia constituţiei politice a Moldovei, cunoscute sub numele de *Regulamentul organic*, care a reintrodus în ţară guvernul reprezentativ şi care în mare parte a servit de bază la facerea *Convenţiei* din 7 (19) august 1858".

1830 În perioada dintre 13 mai şi 21 noiembrie Gh. Asachi face parte din delegaţia care a mers să supună sancţiuni împărăteşti la Petersburg proiectul *Regulamentului organic*. *Albina românească* a dat publicităţii fragmente din interesantul său jurnal de călătorie în numerele 61-94, sub titlul *Extract din jurnalul unui călător moldovean*.

1831 Este numit în funcţia de director al Arhivelor Statului din Iaşi, unde "se ocupă cu culegerea documentelor vechi privitoare la drepturile ţării".

1832 Înfiinţează tipo-litografia *Institutul Albinei*.
Vede lumina tiparului primul volum din lucrarea lui I. Kaidanov *Istoria Imperiii Rosiene*. Cel de-al doilea volum va apărea în anul următor.

1833 Litografiază şi difuzează tabloul istoric *Ştefan cel Mare a Moldovei cuvântează al său testament politicesc, la anul 1504*.
Se deschide cea dintâi şcoală de fete din Moldova înfiinţată de Gh. Asachi.

1835 la 16 iunie are loc solemnitatea inaugurării Academiei Mihăilene pentru care Gh. Asachi a luptat neobosit.

1836 Apar volumele lui de versuri: *Poezii* şi *Fabule* alese, precum şi manualul său de matematică.
În colaborare cu Ştefan Catargiu şi Vasile Alecsandri, tatăl poetului, la 15 noiembrie înfiinţează Conservatorul filarmonic dramatic din Iaşi.

1837 În ziua de 23 februarie are loc primul spectacol al Conservatorului filarmonic dramatic, cu drama *Lapeirus* şi comedia *Văduva vicleană*, prelucrare de Asachi după Kotzebue. Tot în acest timp alcătuieşte şi cunoscutul *Prolog*.
La 14 martie vede lumina tiparului suplimentul literar al *Albinei româneşti – Alăută românească*.
Editează drama *Laperius*. Compune drama *Petru Rareş* care este jucată pentru întâia oară la 8 aprilie de către elevii Conservatorului. Publică manualul său de algebră. Compune, pentru serbarea militară din 8 noiembrie, dată în casele hatmanului Balş, meditaţia *Privigherea ostaşului moldovean*, pe care o editează sub formă de foaie volantă.

1838 La 20 februarie are loc primul spectacol de operă reprezentat în limba română, cu *Norma* de Bellini, interpretat de către elevii Conservatorului din Iaşi. Editează manualul de geometrie elementară. Tot acum începe şi tipărirea atlasului său geografic.

1839 Din această vreme începe editarea *Foii săteşti*. Tipăreşte drama *Fiul pierdut* şi comedia *Pedagogul*, prelucrări după Kotzebue. Litografiază şi difuzează tabloul istoric *Alexandru I, domn al Moldovei, luând coroana şi mantia din mâna solilor, împăratului Ioan Paleolog*.

1840 Începe tipărirea gazetei de popularizare a ştiinţei *Icoana lumii*. Litografiază şi difuzează tabloul *Zâna Dochia şi Traian, după zicerile moldo-românilor*.

1841 Publică revista *Spicuitorul moldo-român*, în paginile căreia vede lumina tiparului prima sa nuvelă istorică *Ruxanda Doamna*.

1842 În colaborare cu mai mulţi profesori ieşeni, începe publicarea dicţionarului enciclopedic *Lexicon de conversaţie*, din care a apărut numai o fascicolă.

1844 Editează volumul *Fabule versuite*.

1845 Publică memoriul *Expoziţia stării învăţăturilor publice în Moldova, de la a lor restatornicire, 1828, până la anul 1843*. Deasemenea litografiază şi difuzează tabloul istoric *Lupta moldovenilor cu cavalerii crucieri*.

1849 Îşi dă demisia din posturile de referendar al şcolilor şi de arhivist al statului. Grigore Ghica, care îi acceptă demisionarea, îi apreciază "vajnicele slujbe făcute statului într-un şir de ani necurmaţi". Funcţiile pe care le va onora de aici încolo vor fi de o importanţă inferioară celor de altădată.

1850 La 9 ianuarie Gh. Asachi rebotezează numele revistei *Albina românească* în *Gazeta de Moldavia*. Editează pastorala *Mirtil şi Hloe*.

1851 Litografiază şi difuzează tabloul istoric *Bătălia de la Baia*.

1853 Tipăreşte drama *Petru Rareş*, partea I.

1854 Adună poeziile publicate, în afară de fabule, în volumul *Culegere de poezii*.

1856 La 24 ianuarie este reprezentată pe scena Teatrului Naţional din Iaşi piesa *Ţiganii*, ulterior tipărită.

1859 Editează volumul *Nouvelles historiques*, care reprezintă o traducere în limba franceză a nuvelelor tipărite până la acea dată în *Almanahurile de învăţătură şi petrecere*.

1861 Tipăreşte poezia *Poetul*, dedicată lui Vasile Alecsandri.

1863 Apare a doua ediţie a *Culegerii de poezii*, dramele istorice *Elena Dragoş de Moldavi*, *Turnul Butului*, *Voichiţa de Romanie* şi *Petru Rareş*, partea I şi a II-a. Îşi tipăreşte biografia.

1867 Vede lumina tiparului volumul *Nuvele istorice*.

1869 La 12 noiembrie inima celui care a fost marele cărturar Gh. Asachi încetează să mai bată, vocaţia şi contribuţia lui impresionante pentru naţiune fiind apreciate de contemporani şi de posteritate la justa lor valoare.